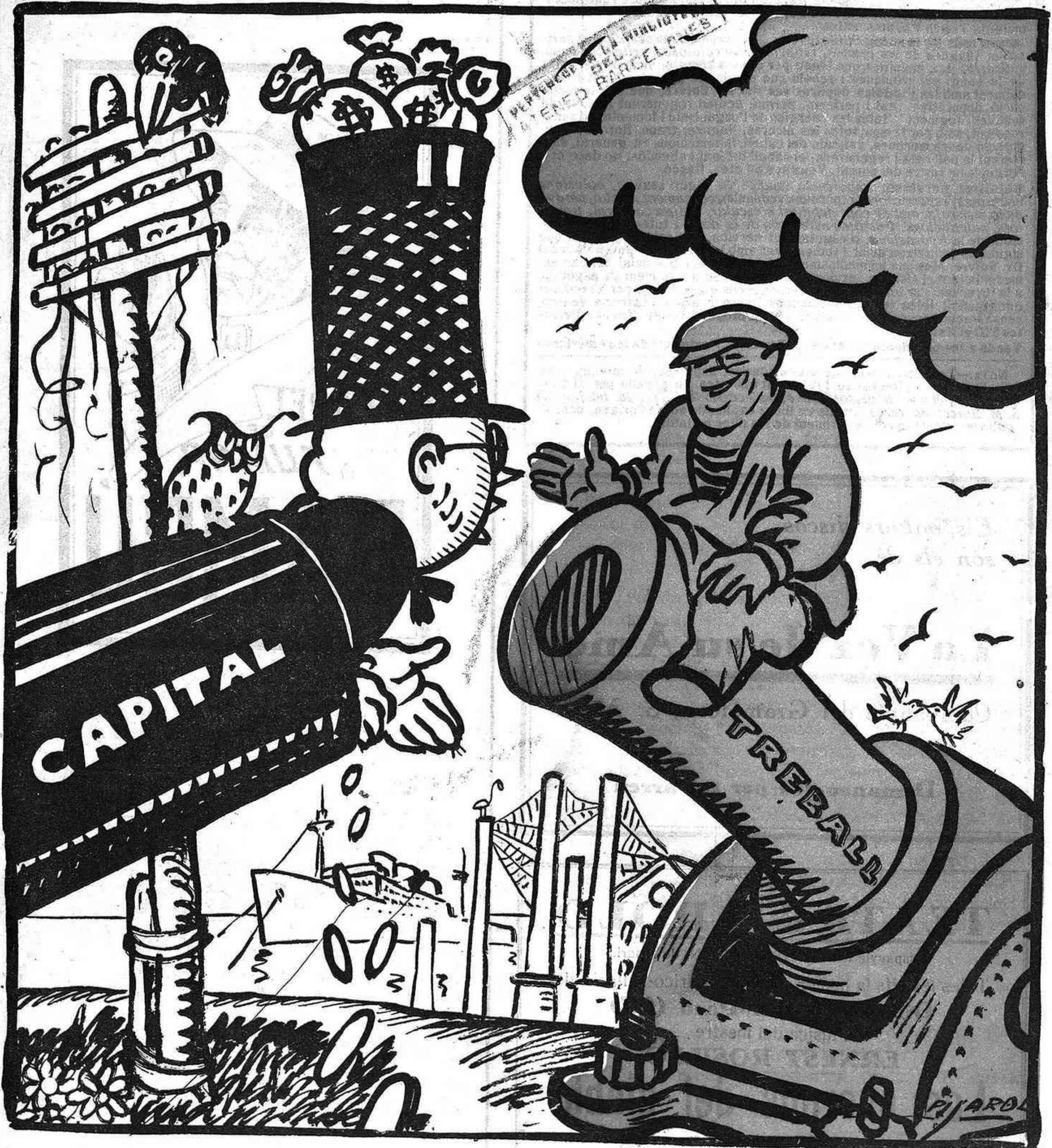

Barcelona, 24 de juliol de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2716

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

La situació actual

- Què vols, que crides tant?
- Que això que portes al barret estigui més ben repartit.

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugles, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avari), *caemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: **Pessetes 5'50 el flascó.**

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sokatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortiment, tractament i guariment de les dites malalties.

*Els millors discos
són els de*

La Voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

TEATRE APOLO

Companyia del TEATRE MARTÍN, de Madrid

Totes les nits la humorada còmico-lírico-ballable de

Dicenta (fill) i Paso (fill)

Música del mestre

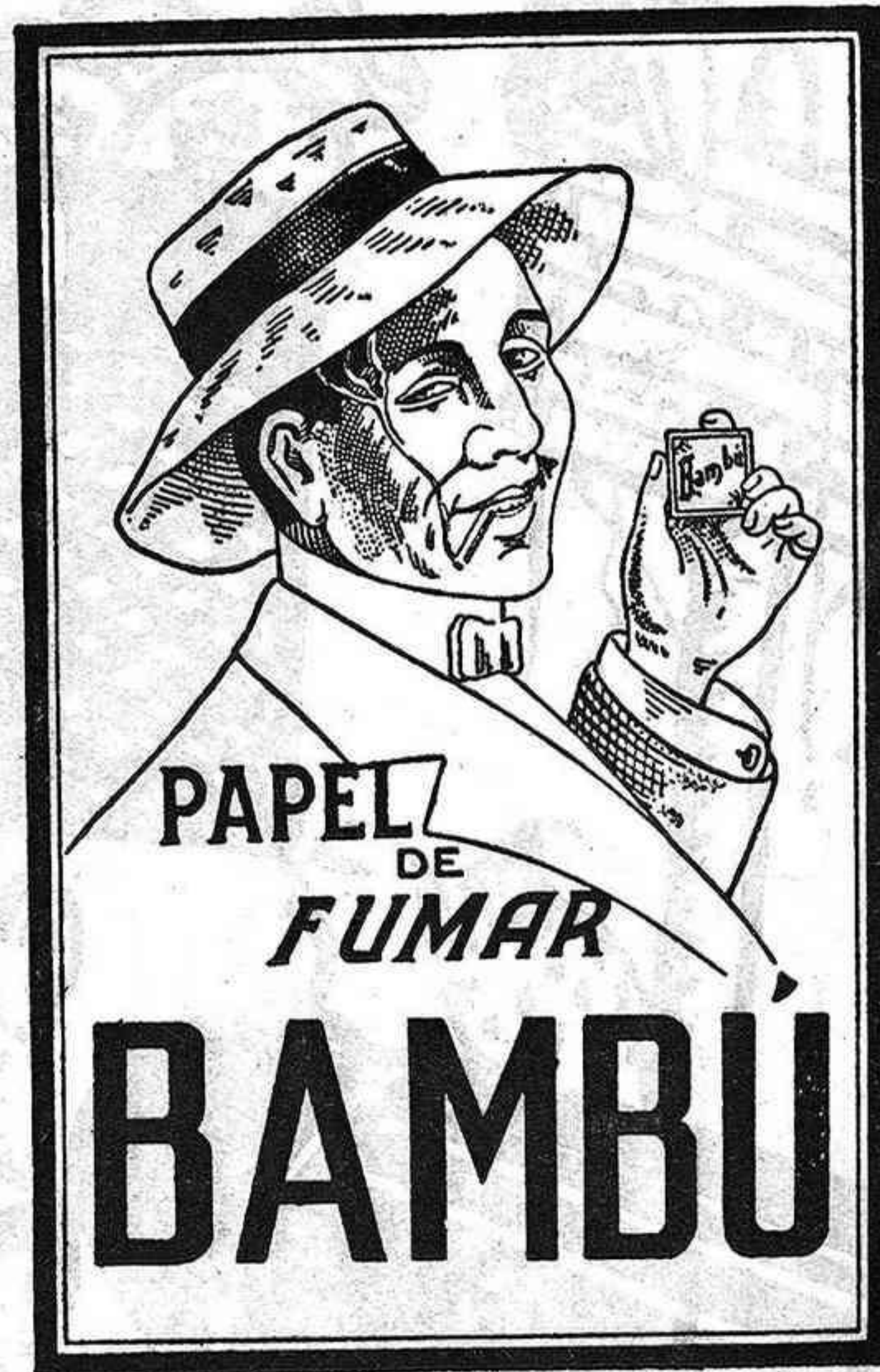
ERNEST ROSILLO

Los cuernos del diablo

PROTAGONISTES

SARA FENOR :: LUIS BORI

VICENS APARICI :: LLUÍS HEREDIA

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Converses de cafè

—Què? ¿Què li semblen, totes aquestes vagues?

—N'hi ha massa!

—Ja té raó, ja!

—Si la República ha vingut per això...

—Veurà! Una cosa és la qüestió social, i una altra la qüestió política. Sembla que els agents provocadors interessats en què la vida es pertorbi no es fan càrrec que la revolució l'han feta, creada i dirigida els republicans.

I que si es fa del Parlament una Convenció i un Comitè de Salut pública, serà una convenció i un comitè de salut pública republicans, i ja veurem llavors quan es perseguixi els agents provocadors, els radicalíssims revolucionaris d'ara, amagats, com ho han fet, ens els vuit anys de dictadura.

—Però, les autoritats...

—Les autoritats es van carregant de paciència i paciència, per a demostrar, quan emprenguin la contraofensiva, que serà aviat, que en aquest país, pel que fa referència a la qüestió social, quatre folls o quatre brètols poden malmetre una collectivitat obrera...

—Han ocupat una altra fàbrica!

—¿Ah, sí? I què ha passat?

—No res. Han treballat com si tal cosa; després ha vingut la guàrdia civil, i els ha tret.

—I per a què ha servit l'ocupació?

—Oh, per res. Ha estat un gest revolucionari.

—Quan la gent es dedica a fer aquesta mena de teatre social, no havent-hi al darrera una força revolucionària que pensi en la responsabilitat que tenen quan facin ministre del Treball En Sanjurjo...

—Mosca!

—Els patrons han anat al Govern civil a demanar protecció?...

—Sí. Però ara ens trobem que el poder públic està en mans d'uns homes que no són servidors de cap empresa particular i que els han respost que ells mantindran la pau pública, però en les lluites socials es mantindran imparcials.

—Així, digui que, per primera vegada, no s'han trobat assistits com quan el conde de Salvatierra o En Martínez Anido...

—I de l'Estatut, què me'n diu?

—Doncs de l'Estatut li diré que la gent arribarà cansada a votar-lo...

—Bé, però això, en un poble que es vol alliberar...

—Veurà; el nostre poble és un poble de reaccions immediates. Les coses que es poden fer en un dia — com una vaga general — o les que es poden fer en un parell d'hores, com un míting, una manifestació, van de primera; però quan es tracta de fer les coses amb paciència, no són possibles. Férem una revolució amb unes eleccions; una revolució amb una vaga general... Però després hem tornat a votar per les eleccions a diputats a Corts, i ara hem de tornar a votar... Això ja és massa... Tres cops en tres mesos... No podem, no podem. Anem cansats... A més a més, hi ha l'estiueig; i a més a més, ja l'aprovaran tots els Ajuntaments...

—Bé; però és el plebiscit...

—Sí, tot el que vulgui; però estem cansats...

—“*Ciudadanos: vamos a la revolución social. Vamos a hundir la República... Vamos a destrozor el Gobierno Vamos a hecatombizar el Parlamento y a comernos a los burgueses...*”

—Què, diu, home... No vagi tan de pressa. Esperis una mica...

—No puedo esperar. No puedo.

—I, per què?

—*Es que tengo miedo a que antes lleguen los guardias de asalto y me hinchen las narices de un puñetazo.*

—Vol dir?

—Toma! No sería la primera vez!...

—I, ¿vol dir que en sortirem?

—Jo crec que sí...

—Però, com?

—Com sempre. Vauvenargues va dir que la paciència era l'art de saber esperar. I la paciència, en aquest cas, és un factor transcendental. Els impacients han dut una pertorbació social. Però només han dut una pertorbació moral. Quan els han ofert governar, no ho han volgut fer; quan els han ofert llocs per a fer sentir la seva veu i co-dirigir el moviment, no els han acceptat. I s'han quedat amb el lloc més bonic: l'oposició i la crítica negativa. Tot el que es fa, es fa malament; però ells no volen fer res. Hi ha una massa obrera conscient i hi ha uns directius que es veuen perseguits pels pertorbadors que no són pas del país, precisament; puix cal fer front a la situació i deturar aquesta subhasta de les irreflexions i aquesta carrera cap a la desorganització del país.

—No m'espanti...

—Es que cal ajudar...

—Ja ho farà la policia, això!...

—Es que això no és una qüestió de policia. Es una qüestió de govern i de política social.

—Uix! No estem per històries, ara... Pensi que me'n vaig a estiuejar...

Això és el que diu la gent pels cafès de Barcelona. El panorama fa bonic. No els sembla?

FRANCESC MADRID

LA NAU I LA CRIATURA

Potser el lector maliciós creurà, en veure aquest títol, que alludim En Rovira i Virgili i el seu diari. Però, no; no és així. Alludim, simplement, l'Estatut de Catalunya.

L'Estatut fou aprovat, per aclamació, en l'Assemblea de la Generalitat. En la sessió — memorable — van parlar diversos oradors. L'Estatut, segons els gustos, era l'ànima, el cor, el seny, l'ideal, la llança, l'escut de Catalunya... Però entre tots, el senyor Serrallera va trobar la imatge més brillant i expressiva.

—L'Estatut, senyors — ens va dir, amb castelariana eloqüència —, és, ensems, una nau i una criatura... La criatura l'hem de criar i l'hem de fer gran, i la nau l'hem de fer anar a Madrid, que és el seu port.

Nosaltres, allargant la metàfora, creiem que ací, a Catalunya, la criatura, de no trobar molta mala llet, es farà gran aviat i passarà, en tot cas, un xarmpió benigne... Però ens temem que la nau, en canvi, en arribar a Madrid, trobi molta mala mar.

* * *

Potser algú, tanmateix, trobarà exagerada la imatge del senyor Serrallera, i creurà que una nau i una criatura no s'assemblen gaire...

Crassa ignorància! Una nau i una criatura tenen, contràriament, força punts de contacte. La nau, per exemple, quan xiula, fa *pii... pii...*, i la criatura, quan en té ganes, també fa *pi-pi*.

MES QUE UNA COPA DE XAMPANY...

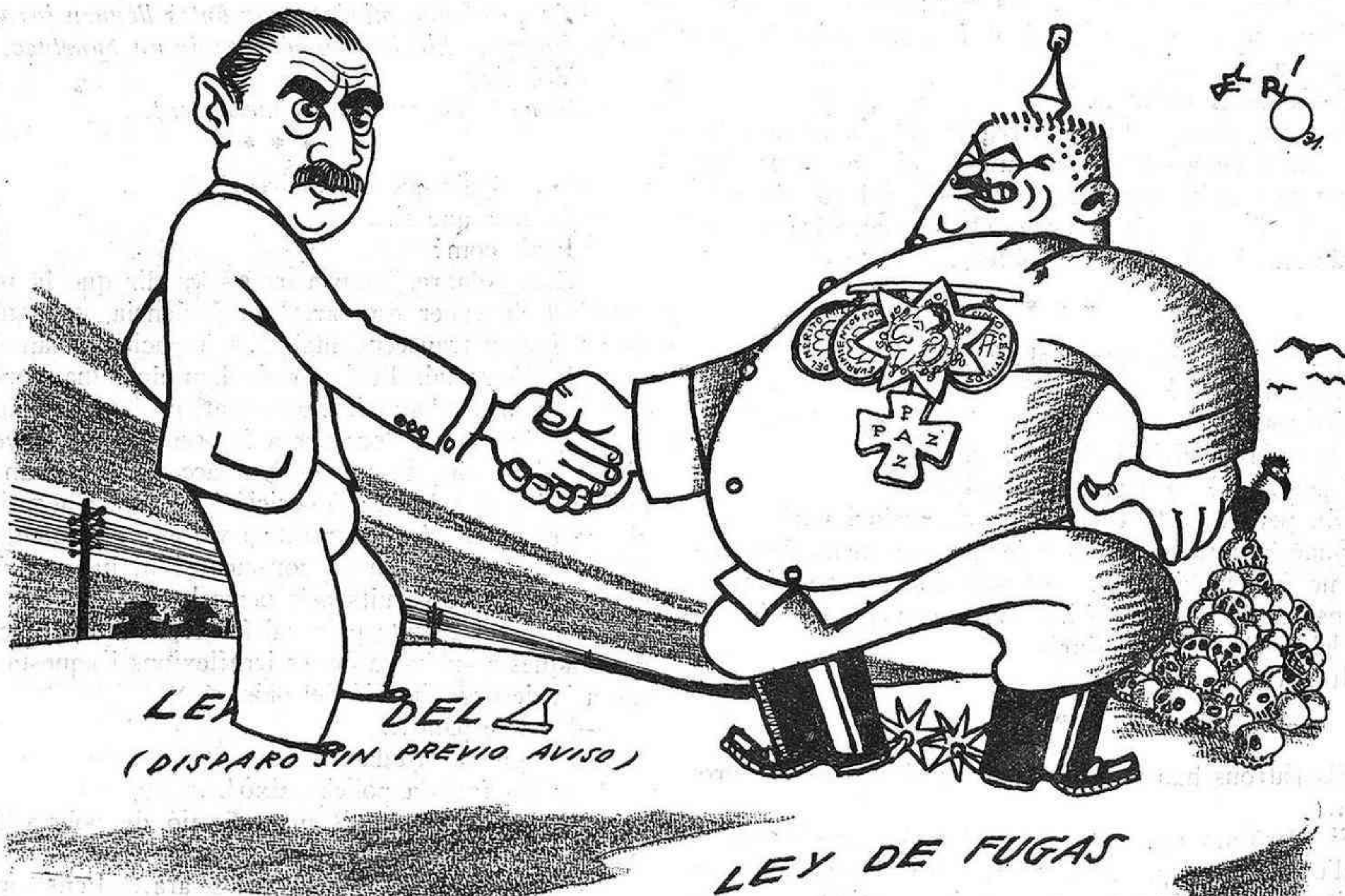
El passat dissabte, la nit del passat dissabte, dos mossos de cafè sortiren del Casino de Sant Sebastià. Això no té res d'estrany. Cada nit surten dels cafès els mossos de cafè: per anar-se'n a casa, per anar-se'n a fer ressopó, o per anar-se'n allà on vulguin.

Però és que aquests als quals faig referència no se'n anaven a casa ni a fer ressopó: se'n anaven a Madrid a peu a oferir una copa de xampany als ministres del Govern provisional de la República.

Naturalment, és una pensada. I què hi farem, si és una pensada? Quan un home—o una dona—té una pensada cal que es desfogui, que s'esbravi. Perquè, si no, qui sap què passaria! Una pensada que es queda en pensada, que no pot dur-se a la pràctica, deu ésser una cosa terrible!

Val a dir que aquesta dels dos mossos de cafè és una pensada heroica. Anar a peu a Madrid amb aquest sol, amb aquesta calor que fa! Res, ja està dit: una pensada heroica.

Consti que la respectem, que l'admirem, entre altres

Els germans siamesos Maura-Anido

—Xoca-la, noi; que per aquest camí que segueixes, arribaràs a la meua altura.

raons, perquè nosaltres som incapaços de fer-la. Però ens sembla una heroïtat inútil. Es que a Madrid no hi ha xampany? Es que no hi ha mossos de cafè? O és que aquests mossos de cafè que han anat a Madrid a peu ho fan per llevar monotonia a les carreteres, per a decorar-les un xic? O bé volen que els ministres de la República beguin xampany de Barcelona? En aquest cas, enviant-lo a petita velocitat estava la cosa resolta. O volien ésser ells qui tinguessin l'altíssim honor de servir el xampany? Doncs, agafant el ràpid del matí—si, per democràcia, no volien anar en primera—, arribaven més aviat i s'estalviaven la caminada.

Però ells hi han volgut anar a peu, han volgut ésser herois. Ja es necessita heroïtat!

Ara, que nosaltres creiem que als ministres de la República hom no els ha d'anar a oferir una copa de xampany. Perquè de xampany ja en tenen, i més d'una copa. Perquè de xampany se'n troba en tots els banquets, que ara abunden, i no ens sembla malament que abundin: ja era hora que també els republicans ens banquetegéssim.

Però als ministres de la República és millor dur-los consells, col·laboració desinteressada, adhesió lleial—sempre que ho mereixin—, que una copa de xampany.

VIRAI

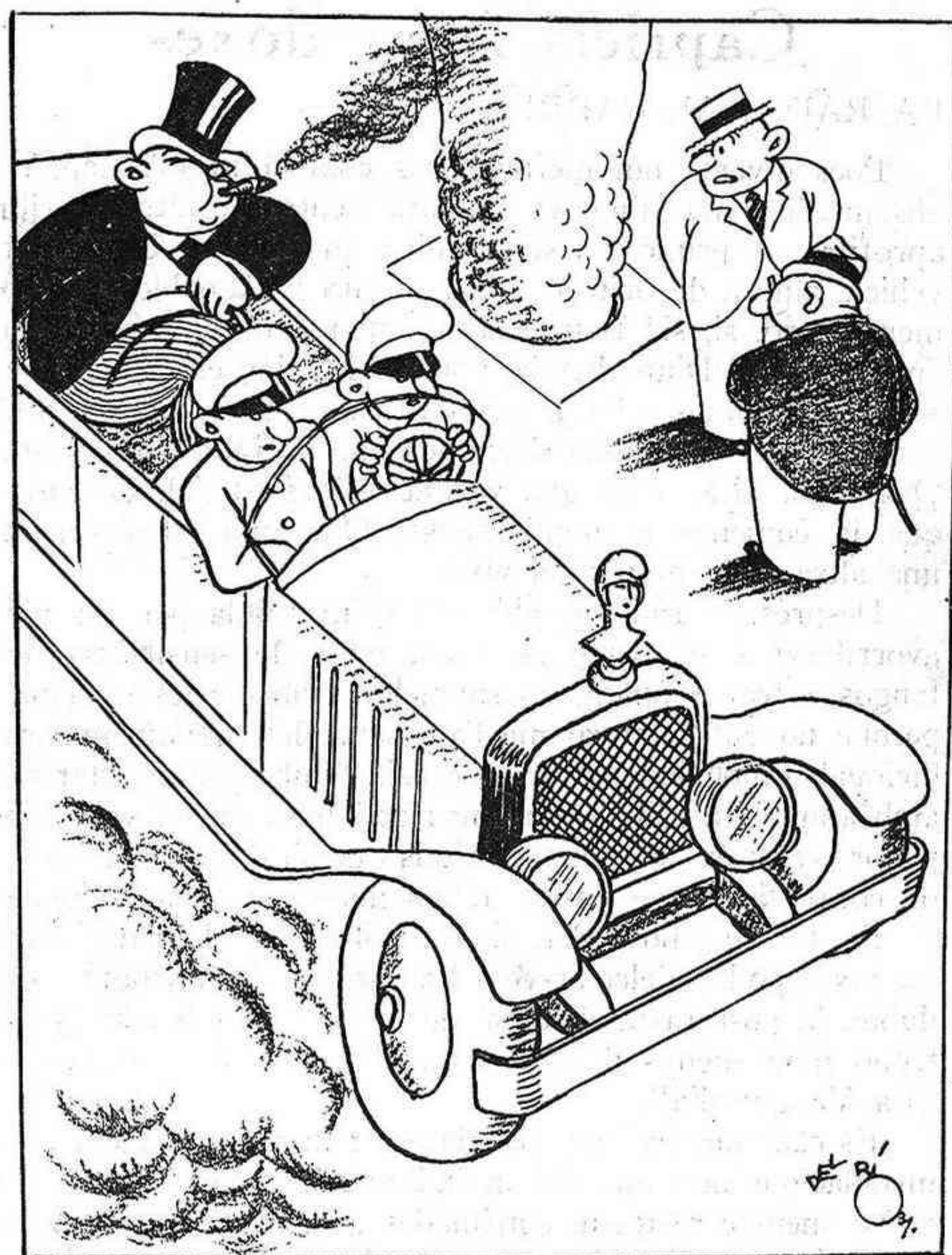
Ja tornem a tenir "jarana" amb els taxis. S'ha fet una manifestació davant la Casa Gran, s'ha cridat un xic, s'ha xiulat més, i s'espera l'aprovació d'una ordenança municipal que reguli el preu d'aquest servei públic, que — com totes les coses fetes sense solta ni volta — perjudicaran el públic.

Nosaltres no sabem quin dret pot tenir un Ajuntament per atemptar contra les nostres butxaques i afavorir unes més o menys caracteritzades persones. Sempre hem dit que som contraris de tota actitud monopolitzadora, i ho hem de repetir avui. Voler regular les tarifes dels taxis és una lamentable iniciativa. Imposar que hom posi les coses al preu que un altre vulgui, no és de raó. Amb la qüestió dels taxis succeeix que es vol fer treballar molts ciutadans a un preu més alt que el que ells voldrien. Nosaltres, ni ningú, no ens podem oposar a què un home tingui un negoci i fixi la tarifa de venda que li doni la gana, mentre pagui els impostos i les patents exigides per la llei.

Per això no veiem amb goig la tarifa única en els taxis; perquè és contrària als ciutadans, els drets dels quals són tan respectables com els dels mateixos taxistes. La mida que vol fixar-se és dictatorial, i aquests procediments els hem de foragitar d'una vegada.

Quan tothom demana una reducció de tot el que es necessita per viure, surt de trascantó un ciutadà que vol augmentar un servei que, si no és indispensable, avui s'és fet necessari. I aquest ciutadà és dels que vàrem votar fa tres mesades tot just.

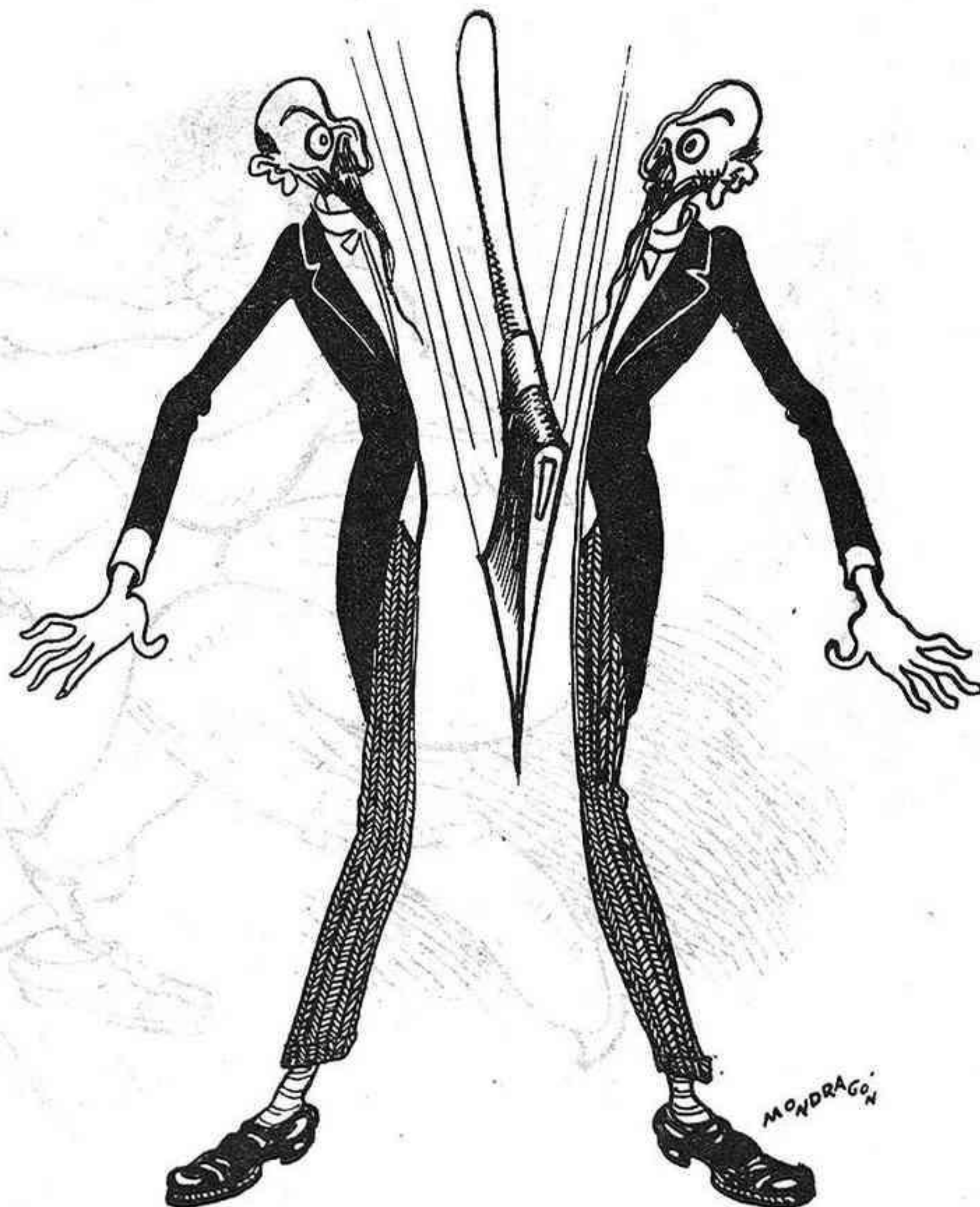
Ja sabem que si s'ho han posat al cap, ho faran. Estem tan acostumats a què els nostres representants facin sempre igual! Però no per això hem de deixar d'aixecar la nostra veu de protesta. Cal, en benefici del públic, que els taxis treballin al preu que els plagui.

17.000 pessetes d'automòbil en un mes

—Què me'n dius d'això?

—Que mentre hi hagi burros que paguin, n'hi haurà que aniran a cavall.

El partit del centre.

(Llegeixi's el partit pel centre)

VOTEU L'ESTATUT DE CATALUNYA.

Capricis i paradoxes

LA RÀDIO AL CARRER

Pocs invents tan meravellosos com la ràdio! Cap, no obstant, ha estat, almenys fins ara i entre nosaltres, pitjor aprofitat. A primera vista, sembla que hagués d'ésser un vehicle alhora de difusió de la cultura i d'amable esbargiment. Però, sí, sí! Bon esbargiment i bona cultura tenim, amb la ràdio! D'una banda, només hi poden ésser transmesos els discursos i les notícies oficials: és a dir, les úniques notícies i els únics discursos que no interessin ningú. Quan una idea, quan una veritat esdevé oficial, és senyal que ja comença a momificar-se. Que una altra veritat, una altra idea, pren carn viva.

Després, la ràdio sembla ésser inventada per fer més avorribles, a les persones d'una mica de sensibilitat, els tangos, el cante *jondo*, les sarsueles, i no dic les sardanes, perquè no vull guanyar-me l'antipatia del catalanisme tradicional. Finalment, la ràdio serveix també per delectar-vos amb anuncis a tant la paraula: podeu saber on venen les pitjors camises, on venen mitjons que s'estripen més aviat, on confeccionen els vestits d'una manera més abominable.

Sí; tot això ho podeu oir o escoltar amb la ràdio. Amb tot això, podeu delectar-vos. La ràdio ha esdevingut, sens dubte, la postura intel·lectual de la gent més beòcia. Jo la trobo molt menys divertida que les darreres pàgines de "La Vanguardia".

Es clar que això ens podria ésser indiferent, mentre les instal·lacions de ràdio fossin individuals o per famílies, és a dir, mentre restessin confinades a la llar. Aleshores cadascú és amo d'escoltar-la o no, de connectar o de desconectar el meravellós artilugi. Però avui, no. Avui, la ràdio s'ha llençat al carrer. Si teniu un bar amb ràdio, no ja al peu de casa, sinó encara que sigui dues o tres cantonades més lluny, esteu ben amanit. Inútil que prepareu l'aspi-

rina! No trobareu manera de treballar amb tranquil·litat. Creieu per ventura que es pot fer res tot sentint un virtuós del cante *jondo*? No; us agafa una mandra invencible, una mandra per tota la vida. Altrament, de vegades, es sorprèn un mateix parant una atenció idiota a un anunci que mai no ens ha d'interessar per res.

La ràdio al carrer és un atemptat a la tranquil·litat dels veïns. És molt pitjor que aquells clàxons de certs automòbils que imiten el xiulet del carril; molt pitjor que les explosions de les motocicletes.

Per això, una de dues: o cal, si és possible, de fer moderar molt la intensitat d'aquestes ràdios, o prohibir-les simplement.

DOMÈNEC GUANSÉ

Potser en farem un gra massa!

El passat mes de maig els nostres regidors — els regidors del primer Ajuntament de la República — han gastat 17.359,05 pessetes en automòbil.

I això, en una època de misèria, quan hi ha vagues, quan hi ha el conflicte anguniós dels "sense feina", quan els Bancs fan fallida.

No hi ha dret, senyors! Aquests diners que haveu gastat en automòbil — mentre el poble anava a peu — no són vostres: són de la ciutat. I el diner de la ciutat us ha de merèixer més respecte.

On han anat, els nostres regidors, que han gastat 17.359,05 pessetes? Amb tantes pessetes hom pot anar a Rússia i tornar. Val a dir que si alguns dels nostres regidors — els que tan aficionats són a usar l'automòbil — anessin a Rússia i no en tornessin, ens n'alegrariem molt.

Però, mentrestant, ens alegrarem que vagin a peu. El caminar és molt bo, molt sa. I si van en automòbil, ens alegrarem que s'ho paguin de la seva butxaca.

—Però que m'has pres per un esquiol de la telefònica?

Panorames

El pes ominós de les dictadures que hem sofert, era sens dubte un càstig a la nostra resignació, a la nostra aparent renúncia al dret d'ésser lliures. El ludibri repulsiu de 1923 sobretot significa el més radical desposseïment dels vestigis ciutadans que ens quedaven, vestigis socavats ja per una irresponsabilitat, una confusió i una incoherència, vicis que la dictadura va saber corregir després de tantes experiències lamentables. Afortunadament, però, en adonar-nos que en aquesta època no hi ha res possible fora de liberalisme o dictadura, i que el primer estava simplement descartat, perquè el règim imperant significava reacció, i a nosaltres ens convenia renovar-ho tot, creixeren de manera insospitada les rebel·lies, augmentades a mida que les doctrines revolucionàries eren, o intentaven ésser, ofegades per la força armada que tots els governs tenen a la seva disposició amb unes finalitats més o menys confessables. La dictadura és un remei heroic, que talla de rel qüestions agudes. La que nosaltres sofrírem, i la que molts germans nostres sofreixen encara, demostrà la seva inutilitat, perquè no solament veié frustrada la seva intenció de resoldre els problemes plantejats, sinó que cada dia els agreujava més. L'única eficàcia que els sistemes absolutistes tenen, és la d'elevat l'esperit del poble. Altrament, cauen en l'estatisme més contraproduent, i fan que les crisis de legalitat siguin sempre les més llargues i més

L'anunciació

—Que vingui; almenys serà un bon republicà que mai no haurà estat monàrquic, com tots els que hi ha avui.

Estances

“Canta l'amor, que el beire ja t'apressa”
—em diu la veu al fons del pensament.—
Dóna-t'hi tot, i canta, i vés de pressa,
que el goig insadollable que ara et bressa
passa intermitent.

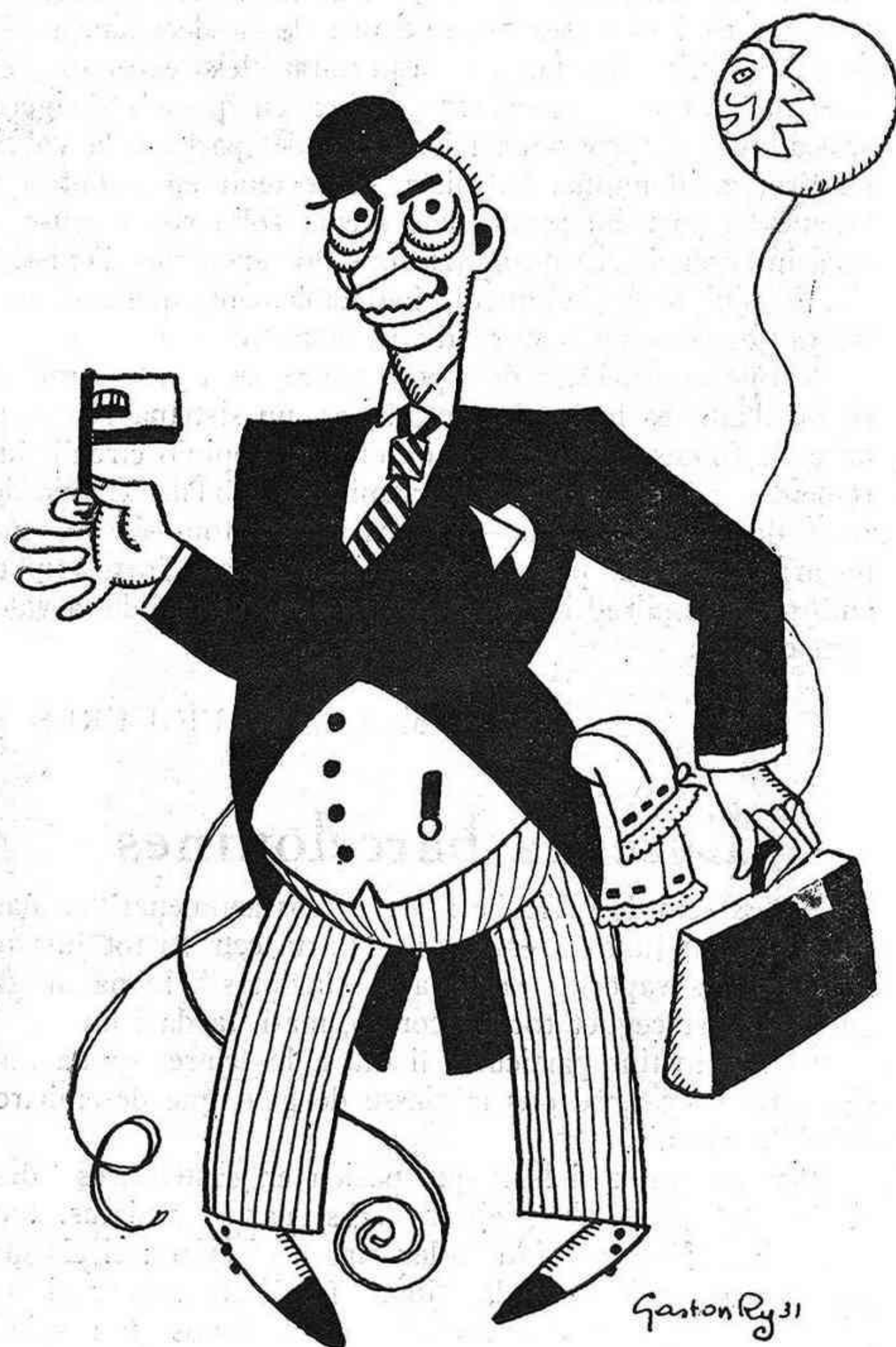
I passa com un bleix, i sols perdura
la blava fulgurança del record...
Doncs viu la vida: afanya't, criatura!
Qui sap si après d'avui, sense tortura,
sigui el cant, la mort!”

Què és bell el cloure els ulls sense recança,
enfortit el pensament i el cor serè;
estar segur d'avui, i, amb l'esperança
de l'endemà, revivre'l amb més fe!

I quina dolça pau, si, alleugerida
la paüra, la mort vegi al redós!
—Senyor!—llavors diré—, la meva vida
i el meu cant s'han emmirallat en Vós!

Si la mort em preguntés: —D'aquesta vida,
què en sentiries més grat?
Jo, emmirallant-me amb tu i amb veu ben decidida,
li diria: —Que el meu fat
mai no em deseixís ja d'ella: així la vida
em fóra plàcida sense Eternitat.

FRANCESC SERRA

Els diputats purs

—La jornada a la cambra ha estat agitada...

difícils de superar. La crisi agudíssima que havem passat serví, no obstant, perquè hom portés a terme una metòdica i acurada selecció d'homes i una creixença d'idees i d'apetències en aquells homes.

Malgrat tot, però, a Catalunya conservarem el distintiu del nostre esperit autòcton, inconfusible i poc propens a la dissolució. Ésser diferents és ésser existents, s'ha dit. I a Catalunya aquesta frase ha pres sempre les proporcions degudes.

Aquesta perfecta consciència de la nostra personalitat domina ara amb més potència que mai. Catalunya ha trobat una oportunitat magnífica per a independitzar-se, seguint la generosa influència dels pobles que, donant exemple de fortitud, s'han reivindicat, desintegrant-se dels prejudicis que comporten les arcaïques estructures. Si ara no ens en sabéssim aprofitar, qui pot assegurar-nos que se'ns presentaran ocasions tan excellentment propícies? Per això és tan urgent cohesionar la democràcia catalana, amb organitzacions modernes, flexibles, desqualificables, prou aptes per a realitzar el vastíssim pla que ens interessa portar a terme. Aquestes organitzacions no resultaran estèrils si conserven, a través del temps i les circumstàncies, aquesta emoció tan catalana que ens domina. Obligats a sostenir la democràcia, òrgan de la ciutadania, hem de procurar que aquelles inquietuds deixin d'ésser cosa esporàdica per a convertir-se en força impulsiva i permanent, perquè el nostre catalanisme i el nostre republicanisme no han de tenir un caràcter sentimental i romàntic, sinó la ressonància plena de vida de les idees en lluita.

Una de les causes fonamentals de la decadència dels partits polítics d'antany, i l'esterilitat dels esforços dels seus més valuosos integrants, radica en què els dirigents supeditaven el programa i les idees del partit a la voluntat pròpia, individual i egoista, sense tenir en compte que l'home és part integrant dels nuclis solidaris, i sense la seva intervenció les organitzacions no tenen raó d'existència. Essent així, fatalment, inevitablement, queia el càstig mitjançant una manca d'ajut col·lectiu.

L'única normalitat dels pobles, ara, es concep amb un règim d'amplis bases democràtiques, un sistema representatiu de forces equilibrades, en el qual l'opinió circuli lliurement per les artèries dels organismes cabdals. L'únic defecte de la democràcia—remarca Chesterton—és que mai no arriba a ésser prou democràcia. Aquesta frase explica amb prou amplitud i eloqüència tot el significat de la valor democràtica.

J. M. LLADÓ FIGUERES

Escenes barcelonines

A l'extrem de l'Escullera, en el tros anomenat "el martell", o sigui junt al restaurant "Porta celi", i tot just on atraquen els vaporets nomenats "Gaviotas", hi ha un ceguet. Aquest ceguet toca l'acordió, matí, tarda i nit.

El seu instint particular li diu a les clares quina música ha de tocar, segons la classe de gent que desembarca de la "gaviota".

Per exemple: si sent que parlen en castellà, es "despenja" tocant "Los calabreses"; si parlen andalús, toca unes "bulerías" que fan ballar fins als peixos; si els que parlen són aragonesos, la "jota" fa de les seves; si són catalans, toca un "Emigrant" tan llastimós, tan subtil, tan ploraner, que a un home li vénen ganes d'arrencar a córrer i perdre el mar de vista per sempre més, amén.

L'altre dia jo observava el ceguet. Feia estona que no

havia arribat cap "gaviota", i el bon home s'entretenia fumant un cigar. De sobte, s'ou el clàxon del vaporet; el nostre home reemprèn l'acordió i escolta atentament, per tal d'endevinar la naturalesa del passatge que desembarcava. Però, per dissort seva, el vaporet arribava gairebé buit; tan sols quatre pagesos que caminaven badant com si entressin al saló dels Cent...

Per fi, els pagesos parlen. Un d'ells diu que allò (el mar) era més ample que el Segre; l'altre que "allà dintre" hi deurien haver molts peixos; i mentrestant el ceguet, escolta que escoltaràs, juntes les celles com barrinant quina música tocaria per a fer-se comprendre de la colla indígena.

Per fi, un dels pagesos va dir: "Caratzus! Cap allà baix de tot hi deu haver terra mora..."

Això va ésser la pedra de toc; el ceguet va respirar fort i satisfet; l'aire que llençà va omplir de cop l'acordió.

"Han dit mora—va exclamar el ceguet—; sí, sí, mora..."

I al moment van refregar-se pel mur de l'Escullera les carrinclones notes de l'himne flamant a la República, original d'En Víctor Mora.

No cal dir que els indígenes li varen donar deu cèntims.

FRANCESC OLIVA

L'ESTATUT REPRESENTA UNA VOLUNTAT; UNA VOLUNTAT REPRESENTA UN HOME; UN HOME REPRESENTA UN VOT.

Els de la barrila

A nosaltres ens agrada la gresca; n'hem donat moltes proves; i, si no morim, encara en donarem unes quantes més. Està clar que, de vegades, ens surten unes quantes arrugues al front, i la gresca es torna un fuet; però no per això deixem d'ésser humoristes, i seguim la tradició de L'ESQUELLA, que té la sort de veure, més que cap altre periòdic, reproduïdes coses seves.

Temem, però, que algú ens passi la mà per la cara. Quan tot feia preveure que anàvem a prendre'ns la vida en "serio", ens surten barrilaires de trascantó. La gent que ens semblava més seriosa, és la que aquests dies ens ha volgut desbancar. Possiblement la calor d'aquests dies els ha fet canviar de camisa i han oblidat tornar-se-la a posar. Es tota una badada, oi? Doncs, llegiu, amics, i jutgeu:

"La republicaníssima emissora Ràdio Barcelona té per costum donar, a les deu de cada vespre, les que ells en diuen darreres notícies de Premsa, i que no són altra cosa que tres o quatre retalls del diari del matí (no d'"El Matí", eh?). Dilluns de la setmana passada, quan el ciutadà "speaker" (que aquesta vegada no era En Toresky) hagué comunicat per l'èter unes cosetes que ja les sabíem per la "Hoja", car és sabut que "La Fulla Oficial" no es troba ni per remei, el bon minyó va dir: "Y esas son, señores, las últimas notas deportivas de hoy". Res, que, per a l'emissora del Tibidabo, la dels catalans, la republicana, la catalaníssima del 14 d'abril ençà, quatre notulles polítiques són una mena de deport més o menys viril. Res, apreciacions; què hi farem!

L'altra és del grrran rotatiu del carrer de Pelayo. No és ni menys ni més saborosa que la primera. Talladeta del mateix patró, honora el gran cos de correctors d'aquell

“independiente” a mitges tintes. En aquella casa han fet una descoberta sensacional. Ben cercat amb un fanalet, estil Diògenes, han trobat un nou autor de notes necrològiques, el senyor E. P. D., el qual va signar la publicada amb motiu de la mort del President de l'Associació de la Premsa, senyor Francos Rodriguez, traspasat fa poc, a Madrid.

Què hi farem! Ara ja comencen a fer-nos més peça els súbdits “godonistes” i “gazielistes”. Nosaltres no som amics de les cares llargues, i ens agrada la grimègia. Però, tanmateix, podrien haver posat les inicials de “En paz descanse” al seu lloc, i s'haurien estalviat una rialleta de burla dels que sempre troben taps a tot arreu...

DOMÈNEC: DIUMENGE

Festejant Santa República

- Apa, marrec, llegeix la dècima, i si ens agrada, et donarem postres.
- Estic segur que de tant que us agradarà, me les donareu totes.

—La veritat és que sembla bo de debó.

—Sí; però hem de fer el paperot i dir que no ens agrada.

DAPHNE ADEANE, novella de Maurice Baring.

Una novella, sí; però no una novella més. Una novella exquisidament deliciosa, gens vulgar, sobretot. D'ella ha pogut dir un esperit tan selecte com André Maurois: "El tema, la misteriosa presència de l'heroïna invisible, dóna a aquest llibre un encís trist i dolç. Ni mica d'èmfasi. Els esdeveniments més greus conserven aquí aquella tràgica simplicitat que tenen en les nostres existències. Conec poques escenes tan justes i tan punyents com la ruptura de Miquel i Jacinta, llur encontre més tard en una festa, i aquella en què Miquel, anant en tren, s'asabenta, tot llegint el "Times", de la mort de Jacinta".

Carme Montoriol ha fet una traducció pulcra, correctíssima, plena de vida.

DEMOLICION Y RECONSTRUCCION, per Gonzalo de Reparaz.

Gonzalo de Reparaz és, a més d'un gran escriptor, d'un escriptor de molts mèrits, un dels homes que a Espanya més ha

lluïtat per la intel·ligència i per la llibertat, pel triomf de la intel·ligència i de la llibertat. En aquests passats anys d'oprobri, d'indignitat, de crisi de ciutadania, una veu no ha callat: la de Gonzalo de Reparaz, vell d'anys, però juveníssim de cor.

Els llibres de Gonzalo de Reparaz—"La constitución natural de España y las de papel", "Geografía y política", "Historias que parecen cuentos", "Demolición y reconstrucción"—són una diatriba contra el despotisme i una defensa de la llibertat i la intel·ligència.

RUSSIA, per Henri Barbusse.

Ningú més indicat que el director de "Monde" per a oferir-nos una visió de Rússia, de la Rússia soviètica. L'autor de "L'Enfer", de "Clarté", de "Le feu", que ha evolucionat després—amb gran desesperació de la França xovinista i burgesa—vers el socialisme, és, més que Beraud, qui millor ens pot parlar de Rússia. De la Rússia que nosaltres estimem sense conèixer-la.

El llibre d'Henri Barbusse no és un reportatge. Henri Barbusse és tot el contrari d'un Albert Londres. Henri Barbusse és més profund, adopta davant la vida una actitud més entranyable, més patètica.

La "Rússia" d'Henri Barbusse és una gran cosa com a obra literària i una gran cosa com a obra social.

EN LOS PUESTOS DE COMBATE DE LA REVOLUCION, per V. Bruch-Bruevich.

Bruch-Bruevich és un periodista revolucionari, un formidable periodista revolucionari, que el mateix empenya el fusell en la barricada que la ploma en la taula de redacció. Ha treballat sempre al costat de l'oprimit pel triomf de la Revolució. Ha estat sempre al costat de Wladimir Ilich Lenín.

Si hom vol conèixer bé la Rússia d'abans i després de la Revolució, la Rússia dels tsars i la de Lenín i Trotski, cal que llegeixi aquest llibre: llibre valent, apassionat i apassionant, escrit amb una gran independència, però amb un gran amor a la Rússia alliberada.

ALPHA

ALTRES LLIBRES REBUTS

Todos los ruidos de aquel día, de Tomàs Borràs.

El súbdito, de Heinrich Mann.

La Revolución permanente, de Lleó Trotski.

Vint anys, de R. Tasis i Marca.

Obra traduïda

L'obra de Ramon Vinyes, "Ball de titelles", inèdita en català—llàstimosament—, ha estat traduïda al castellà.

Un llibre polític i una novella

El nostre amic Lluís Capdevila, abans de marxar a descansar un mes a fora, ha deixat enllestida una obra nova: "Per la justícia i per la llibertat". I té molt avançada la primera part—un volum—de la novella "Memòries d'un ex-jove".

TELLO CALADE

BARCELONA

“Hace falta un suicida” és una obra dels senyors Neyra i Cuquerella. Els autors la qualifiquen de “grotesc en tres actes”. I no, no és això: és una comèdia més, una comèdia burgesa, vulgar, construïda amb tots els vells recursos del juguet còmic dels temps de Vital Aza i Ramos Carrión. Teatre ranci, mancat de tot valor artístic. Luigi Chiarelli és el creador d'aquest nou gènere teatral — “il grotesco” —, en el qual sota la rialla hi ha una amargor profunda. L'autor, davant la hipocresia i els convencionalismes de la societat, es situa en una actitud de franca protesta, de franca rebellia. Però no crida, no empra un to tràgic i grandiloqüent. Senzillament: riu. Mantes vegades el seu riure és com una bufetada. Recordeu “La maschera e il votto”, “La scala di seta”, “Fuocchi d'artifizio”

A Espanya Carles Arniches ha creat un altre gènere teatral, un xic més baix de sostre, però d'alta qualitat artística: la tragèdia grotesca. Recordeu “Es mi hombre”, “Que viene mi marido”, etc.

Els senyors Neyra i Cuquerella, que deuen ésser joves, haurien de tenir més ambicions de jove; haurien de saber que aquesta mena de teatre ja no es representa enlloc del món

“Hace falta un suicida” podia haver estat una comèdia moderna — el títol és una troballa i fa esperar un diàleg agut i corrosiu —, i no és més que una vulgaríssima i antiquada joguina còmica. Els tipus són falsos, mancats d'humanitat i psicologia; el diàleg és pobre i vulgar.

Amb un “grotesco”, senyors Neyra i Cuquerella, poden fer-se coses molt millors que “Hace falta un suicida”.

ENTREACTES

Amichatis i Josep Santpere.

Sembla que Amichatis ha fet les paus amb Josep Santpere i ja està escrivint l'obra de començament de temporada a l'Espanyol.

Això a un autor de la casa que conrea amb molt èxit el teatre analfabet, no li ha fet cap gràcia.

Un títol.

“La Veritat. Diari del matí”. És una comèdia en tres actes, una farsa d'escàndol.

El mal fill.

Sembla el títol d'un melodrama, veritat? Doncs ho és d'una farsa que escriu el caricaturista Bas Bofill.

Per al Teatre Líric Català

Agustí Collado està treballant en la seva primera sarsuela. Té dos actes i es titula “Les veus de la terra”.

Marcel·lí ha prohibit l'exportació d'antiguitats

—Venim a veure si vostè vol ésser soci nostre.

Els regidors de Barcelona han despès, en un mes, 17.000 pessetes d'automòbil.

Es clar! Com no han d'aprovar, després, que s'apugin les tarifes dels taxis?

Paga la casa gran...

✱

A Madrid, segons el seu alcalde, hi ha solament 1.298 cases insalubres.

No sabem què passa, a Madrid. Però sí sabem que a Barcelona n'hi ha moltes més d'aquest nombre.

Què hi diu, el nostre Ajuntament?

✱

El cardenal-arquebisbe de Tarragona ha anat Roma en avió. Bé, bé; un prelat animós...

Però i si arriba a marejar-se...?

Quin espectacle tan poc digne d'una purpurada eminència!

✱

A l'Alcàsser de Sevilla, ex-residència reial, han estat trobades mil dues-centes botelles de vi i licors.

Són les restes eloqüents dels tiberis borbònics!

✱

Català: Compleix amb el teu deure!

En els vuit dies que falten, cal que facis propaganda de l'Estatut. Parla'n amb tothom; escriu-ho als teus familiars; fes-ne conversa a casa, al cafè, al camp de futbol, als banys, a tot arreu. No vulguis deixar de contribuir-hi.

Pensa que l'aprovació, per part del Govern de la República, depèn dels catalans, que, si volem, podem fer-ho.

✱

El director general de Seguretat anuncià que havien caducat les llicències d'arma lliurades fins al 13 d'abril, i que els infractors serien severament castigats.

Dos dies més tard, per motius íntims, i utilitzant un revòlver que, com a sometenista, tenia dret de portar, un home en va matar un altre, en la terrassa d'un cafè.

✱

A Sans, cinc individus varen atracar un "sereno", i se li varen emportar la gorra, el "xuxo" i el fanal.

Heu-vos ací un atracament humorístic. No estranyariem, ara, que en alguna barriada sorgís un "sereno" apòcrif. Si fos pel desembre, fins i tot creuríem que ho han fet per passar el "cromo".

✱

D'un diari del matí, ressenyant un casament civil:

"El jove matrimoni va anar després a portar les flors nupcials al President de la Generalitat, En "Fr. M. Desitgeu"...

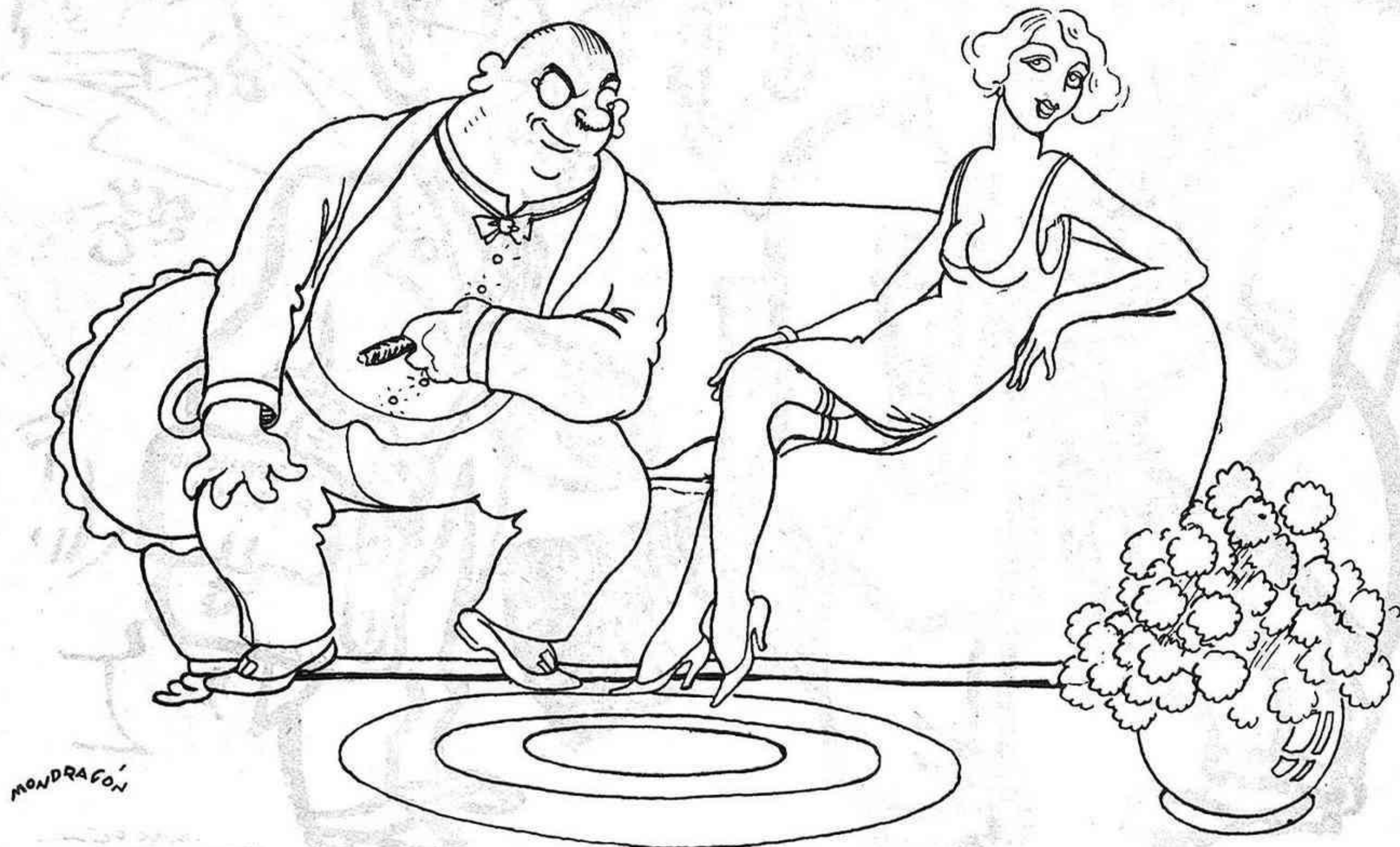
No fa gaires dies, un setmanari deia mossèn a l'amic Ventura Gassol. Avui ens inventen un nou President... i frare!

Al tanto, amb les errades, amics. Aquesta que copiem, és de pronòstic reservat!...

✱

Pompeu Fabra obtingué dinou mil vots en les eleccions complementàries.

D'una banda, ens alegra pensar que dinou mil catalans saben qui és Pompeu Fabra. De l'altra, sentim pena de veure que molts milers no saben que, si tenim una gramàtica, si no parlem com els ànecs, ho devem a Pompeu Fabra.

—Mira si t'estimo, que sóc capaç de posar-te un piset.

—Ara que rebaixaran els lloguers, a penes et costaria res.

La Lliga ha publicat una nota recomanant als seus addictes que votin per l'Estatut.

Gràcies.

(Quan la guineu no les pot haver, diu que són verdes).

✱

La Directora de Presons ha resultat suspendre d'empleu i sou i obrir expedient que depuri les responsabilitats en què pot haver incorregut l'inspector regional i ex-director de la Presó Cellular de Barcelona, don Heracli Iglésies.

Ja era hora!

✱

Al senyor Hoyos i Vinent, escriptor al qual tots vostès coneixen, li han pres la cartera, a la Plaça de Catalunya.

En la cartera hi portava cinc-centès pessetes. Això no té res de particular; el que sí és una particularitat és que un escriptor porti al damunt cinc-centès pessetes.

✱

Ara, com que no érem prou, els barbers s'han declarat en vaga. Ja no ens podran afaitar!

Són gangues de la República flamant. Sí, senyors, sí, "gangues". Ara ja no hi haurà ningú que ens prengui el pèl. Ni pagant.

✱

La Telefònica segueix tallant tota comunicació amb els vaguistes. I amb la Telefònica, En Maura, En Caballero (Largo), algun que altre peixet endormiscat.

Alegrem-nos. La Premsa d'ahir donava la gran notícia: "Han sido descargados dos cajones de huevos."

Caram! Amb dos caixons, no n'hi ha per res...

✱

L'ex-rei. L'ex-cames llargues. L'ex-narizotas. L'ex, ex, ex! ha dit al conservador del museu de Fontainebleau que Napoleó va abdicar, però que "Alfonso" no abdicaria.

Això l'ex, només ho podia fer creure a un conservador, perquè nosaltres no ens ho empassem.

✱

En Nadal Mallo! és entre nosaltres, després de vint anys d'exili a l'Argentina.

El felicitem a ell, i ens en felicitem nosaltres.

✱

A la Monumental hi va haver un espectacle llastimós, amb motiu d'una més llastimosa encara actuació d'un president.

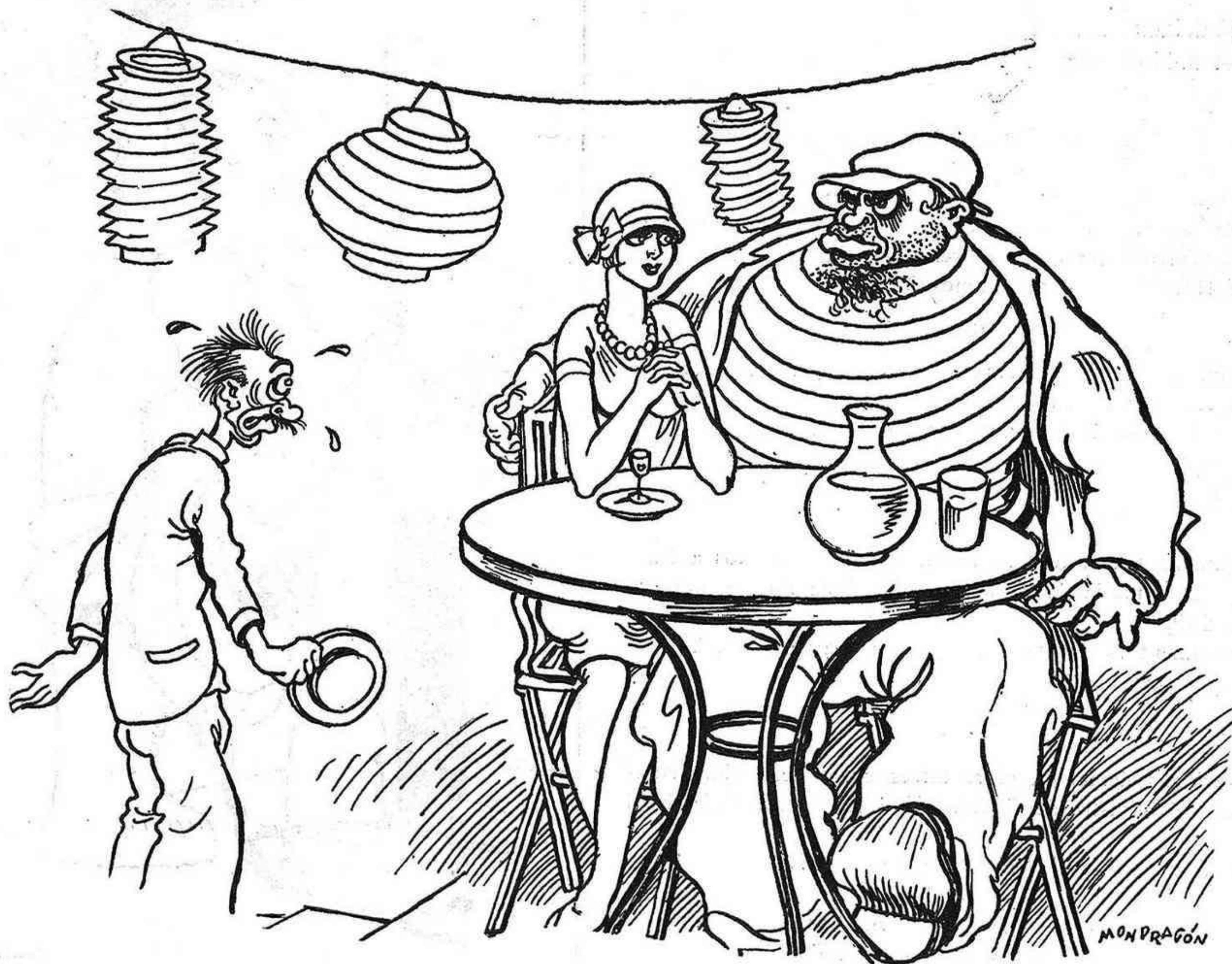
D'aquest president ningú no n'ha publicat el nom. Per què? Ja us direm qui era... Era... el senyor Ossorio i Gallardo?

✱

Víctor Mora ha escrit un himne a la República. Comença així:

Català! Català! Català!
que la terra vols menjar-te!
Català! Català! Català!
torna a l'hora de sopar.

Felicitem l'autor. Això del sopar ens ha arribat al cor...

Quina vida es donen

—Vatua, si és un "sense feina"!

—No la deixem anar sola.
—Aportem-hi el nostre vot.

L'altre dia la guàrdia d'assalt va repartir "equivocadament" uns cops de porra a uns pobres estiuejants de "Mont-chats-sur-le mer", que tornaven pacíficament de remullar-se el melic. La guàrdia els va confondre amb els amotinats del tramvia.

Avui s'equivoca tothom; la "reacció ciutadana", els "senyors de l'assalto", "Alcalà Zamora"...

✱

A Alemanya els negocis bancaris van prosperant. El mateix que prosperaven aquí amb el senyor Primo.

Això, rai; tenen la paella pel mànec. Que declarin la República...

✱

En Llimona (l'escultor) ha assolit un èxit grandios a Buenos Aires, amb motiu de la inauguració d'una font monumental, obra d'ell.

El monument és obsequi de la colònia catalana a l'Ajuntament.

✱

Els sevillans demanen, entre altres coses sense importància, el cap del ministre de Governació, i En Maura s'ofendrà i plegarà.

Llavors serà l'hora de dir al ministre sortint:

"Ahora, que los sevillanos se las compongan con él."

✱

Ens podrien dir els senyors feudals, del Govern Civil si és

cert que a Badalona es juga al "canett", set i mig i altres jocs morals? Ens podrien dir si és cert que a Sans també es juga? Ens podrien dir quina influència té damunt les autoritats actuals un individu anomenat "el Gallo", que era confident de l'Anido?

Ho preguntem, per si ens ho podien dir?...

RESPOSTES A PREGUNTES

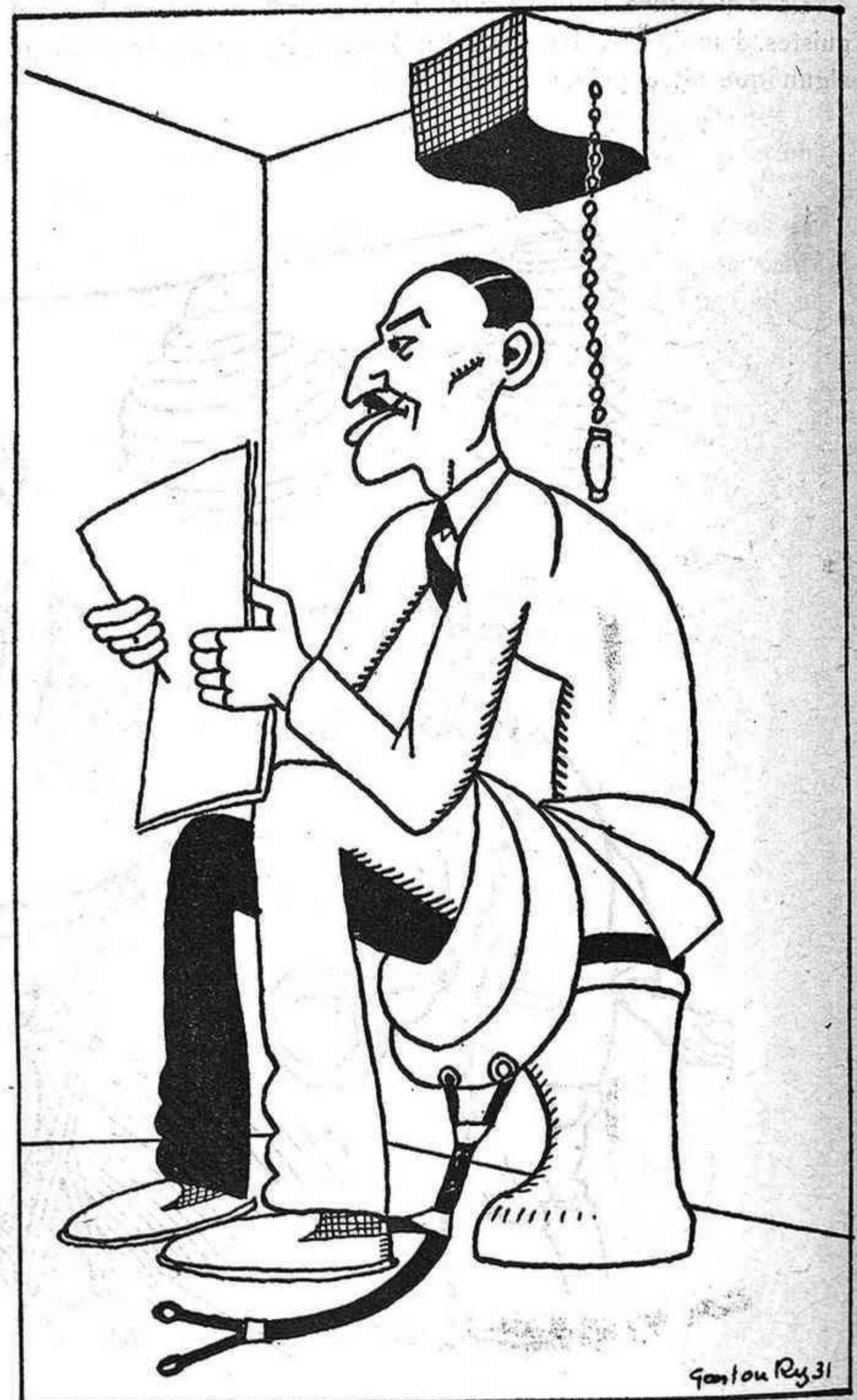
J. G. N.—Escurceu-la un xic, arregleu alguns versos dissonants que hi ha, i envieu-la altra vegada, que la guardarem pel mes a què va dedicada.

J. S. A.—Anirà; però feu-nos la mercè de no aprofitar tant el paper. Si no portéssim ja ulleres, per llegir els vostres originals ens les hauríem de comprar.

M. R.—El vostre dibuix no és aprofitable.

J. V.—Ni el vostre, tampoc.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8. -- Barcelona.

Causas i efectes

Causas: La República a Espanya. I els efectes...

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

¿Deben ser expulsados los Jesuítas de España?

Para poder opinar sobre este asunto, lea usted el libro titulado

MÓNITA SECRETA

(Instrucciones reservadas de la Compañía de Jesús)

Precio: 1 peseta

UN REPORTAJE CON LOS NATURISTAS

EL CULTO AL DESNUDO

por Roger Salardenne

Profusamente ilustrado con fotografías

Leyendo este libro se trasladará su fantasía al campo donde los nudistas hacen su vida cotidiana

Precio: 5 pesetas

CRISTOFOR DE DOMENECH

L'OCI D'UN FILOSOF

Il·lustracions de XAVIER NOGUÉS

Preu: 4,50 pessetes

14 de juliol. Una data memorable!

Si voleu conèixer l'origen d'aquesta data, llegiu

LA BASTILLA

per Lluís Capdevila

Preu: 2 pessetes

J. M. ^a Bartrina.— Del cap i del cor	Ptes. 5
J. Passarell i A. S. Escó.— Vida, obra i anècdotes d'En Santiago Rusiñol	„ 4
A. Rovira i Virgili.— Catalunya i la República	„ 5
J. Agudé i Miró.— Catalunya i la Revolució	„ 4

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certícat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes

martí. bala.

Els darrers consells

—Sobretot, nena, quan passin els diputats, fes-los una rialleta. Així potser no ens treuran!